

เทศน์เช้า วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ ตั้งใจฟังธรรมะ ธรรมะเท่านั้นที่จะเป็นธรรมโอสธ ซิลมหัวใจของเรา
ให้ผ่านวิกฤตของโลก ผ่านวิกฤตของชีวิต ไปแต่ละขั้นแต่ละตอน แต่ละขั้นแต่ละตอน
นะ

เพราะชีวิตของเราเกิดมา ทั้งชีวิตมันมีลุ่มๆ ดอนๆ ทั้งนั้นนะ คนที่เกิดมาในชีวิตราบรื่น
ไปทั้งชีวิตมันหาได้ยาก มันจะมีวิกฤติเข้ามาในชีวิตของตน ถ้ามีวิกฤติเข้ามาในชีวิตของตน ถ้า
เรามีธรรมโอสธ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม แสดงธรรม ธรรมและวินัยเป็น
ศาสดาของเรา ถ้าธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา สัจธรรมอันนั้นมันเป็นสัจธรรม

เวลาหลงตาทำนพุดใจ เวลาเราไม่ต้องการการแก้ การชราภาพ การต้องพลัดพรากจาก
ไป มันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นสัจจะเป็นความจริง ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริง เราต่างหาก เรา
ต่างหาก เราต่างหากเราต้องมีที่พึ่งที่อาศัยของเรา ถ้าเรามีที่พึ่งที่อาศัยของเรา เวลาหลงตา
ทำนพุดใจ ถ้าพระเราไม่ทรงธรรม ทรงวินัย ใครจะทรง การทรงธรรม ทรงวินัย หัวใจมัน
มีคุณธรรมในหัวใจนั้น ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจนั้นนะ เห็นแล้วมันสังเวชใจ มันเป็นแบบที่องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเราจริงๆ สอนเราจริงๆ สอนเราจริงๆ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเราจริงๆ สัจธรรมมันเป็นความจริงอยู่แล้ว
ถ้าเป็นความจริงอยู่แล้ว ชีวิตเราก็เป็นความจริงอันหนึ่ง แต่จริงตามสมมุติ จริงตามสมมุติ จริง
ตามสมมุติเวลาเราเกิดมาเกิดไป เพราะมีอำนาจวาสนาถึงได้มาเกิดเป็นคน ถ้าเกิดเป็นคนแล้ว เกิด
ในประเทศอันสมควร ประเทศเราไม่เคยมีภัยพิบัติ ไม่มีสิ่งใดที่กระทบรุนแรงในประเทศไทย

ในประเทศไทยทั่วโลกเขาอิจฉาตัวร้อน เขาอิจฉามาก ภูมิอากาศก็ดี อาหารก็ดี
ผู้ปกครองก็ดี ดีทุกอย่างเลย มันดีทุกอย่าง แต่! แต่มันถึงคราว เห็นไหม ฤดูกาล ฤดูกาลมันยัง

เปลี่ยนแปลงของมันใช่ไหม ถ้าฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงของมัน เวลาเศรษฐกิจโลกมันตกต่ำ มัน สะเทือนไปทั่วโลกไง

มันจะดีขนาดไหนมันก็ต้องอาศัยโลกเขาอยู่ใช่ไหม ถ้ามันก็มีผลกระทบข้างเคียงอยู่แล้ว มีผลกระทบอยู่แล้ว ผลกระทบอยู่แล้ว เวลาที่มีผลกระทบอยู่แล้ว เราก็มีสติปัญญาของเรา เราก็ รู้จักประหยัดมัธยัสถ์ รู้จักเก็บออม รู้จักอดทน รู้จักขันติธรรมไง

ถึงเวลามันเจริญรุ่งเรือง เห็นใหม่ เวลาอุดมสมบูรณ์ขึ้นมาเราก็พอใจ เราก็มีความสุขของเรา ดูชวานาสิ เวลาชวานา เห็นใหม่ เวลาเก็บเกี่ยวของเขา เขามีความสุข ทำนาเสร็จแล้วเขามี ทำขวัญข้าว เขามีความสุขของเขาละ เวลาเขาเก็บเกี่ยวผลประโยชน์แล้วมันมีความสุข ความสุขไง

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเศรษฐกิจมันดี เวลาโลกมันเจริญ เราก็เคยพบมา เวลาเงินทองมัน คล่องมือเราก็เคยเห็น เวลามันตัดตัดขาดแคลน เราก็ต้องรู้จักประหยัดมัธยัสถ์ รู้จักการรักษา ของเรา สิ่งนั้นมันเป็นผลของวิญญะ เป็นผลของวิญญะ เป็นผลของวิญญะนะ

ระบบเศรษฐกิจ เห็นใหม่ ในวงโคจรของมัน มันจะมีสูงมีต่ำอยู่อย่างนี้ มีสูงมีต่ำอยู่อย่าง นี้ ถ้ามีสูงมีต่ำอย่างนี้ เห็นใหม่ แต่! แต่ถ้าคนไม่มีธรรมะในหัวใจ ไม่มีศีลธรรมเป็นที่พึ่งอาศัยนะ มันทุกข์มันยากไปทั้งนั้นนะ มันทุกข์มันยากสิ มันไม่มีจะกินนะ

ถ้าไม่มีจะกินนะ เราช่วยเหลือเจือจานกัน มีคนเห็นคนทุกข์คนยากนะ เขามาบอกบุญ กัน มีแต่คนช่วยเหลือ มีแต่คนช่วยเหลือไง คนก็อยากจะช่วยเหลือ ถ้าเราบอกเราตัดขาด แคลน เราขาดแคลนสิ่งใด เราเอ่ยปากกัน เราช่วยเหลือกัน เราเจือจานกัน

นี่ไง อเสวนา จ พาลานํ ปณฺทิตานญฺจ เสวนา เราจะไม่คบคนพาล คบคนชั่ว คบ คนเห็นแก่ตัว คบคนเบียดเบียนคนอื่น เราจะคบบัณฑิต บัณฑิตเป็นผู้ที่มีสติ มีปัญญา

คนที่มีสติปัญญา เห็นใหม่ ชีวิตเรากับชีวิตเขาก็เหมือนกัน เราก็เคยตกทุกข์ได้ยากมา ก่อน มีคนมากมายมหาศาลเลยที่เคยตกทุกข์ได้ยากมา เวลาเขาเจริญ เขามีเงิน มีทองของเขา เขาพยายามตั้งมูลนิธิของเขา เขาจะช่วยเหลือคนอื่นของเขา

“เราเคยทุกข์เคยจนมา เคยทุกข์จนมาแล้ว มันทุกข์จนเข็ญใจอย่างไร เราจะช่วยเหลือ
เจือจางกัน”

เขามีบารมี ถ้าอย่างนี้เขามีบารมีเพราะอะไร เพราะเขามีคุณธรรมในหัวใจ เขามี
คุณธรรมในหัวใจนะ หัวใจมันปิดทองหลังพระ มีเศรษฐีมากมายที่เขาปิดทองหลังพระ เขาทำ
คุณงามความดีโดยไม่ให้ใครรู้ เขาทำความดีของเขา ความดีอย่างนี้ยิ่งใหญ่

ความดีของโลก เห็นใหม่ มีแต่หลอกหลวงกัน หลอกหลวงกันจนคนไม่กล้าช่วยเหลือเจือ
จางกันไง พอมารู้ทีหลังแล้วมันเสียใจ รู้ทีหลังแล้วมันเสียใจ เห็นคนประสบอุบัติเหตุบางคนไม่
กล้าลงไปนะ พอลงไปแล้วจะหาว่าเราเป็นคนทำ นี่เิงเวลามันเพ่งโทษ มันจับผิดกันนะ แล้วมัน
ทำให้คนอื่นมันหวาดระแวงไปหมด มันทำอะไรไม่ได้เลย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้มีศีล ๕ อย่าโกหก อย่ามดเท็จ อย่าปลิ้นปล้อน
อย่ากะล่อน ถ้าอย่างนั้นแล้ว เวลามันเป็นความจริงนะ ตกทุกข์ได้ยากไปบอกใคร ใครก็ไม่เชื่อ
เพราะเขาเคยทำอย่างนั้น แต่ถ้าคนจริง คนจริง เวลาคตกทุกข์ได้ยาก มันตกทุกข์ได้ยาก โลกมีแต่
ความทุกข์ความยาก ความทุกข์ความยาก เห็นใหม่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน **ชาติปิ ทุกขา** การเกิดเป็นทุกข์อย่างยิ่ง เป็นทุกข์
อย่างยิ่ง เวลาเกิดมาแล้ว เห็นใหม่ หนึ่ง ต้องหายใจ คนหายใจนะ คนเป็นหวัด คนแก่ คนชรา
ภาพหายใจไม่ได้ ต้องใช้ออกซิเจนช่วย แคหายใจมันก็เรื่องยิ่งใหญ่แล้ว เด็กเกิดมาไม่ร้อง เขาตี
กันเลยให้ร้องก่อน ต้องหายใจด้วยตนเอง ต้องหายใจได้ เวลาหายใจได้ เวลาชราภาพขึ้นมาจะ
หายใจติดขัดไปหมด นี่เิง**ชาติปิ ทุกขา** การเกิดเป็นทุกข์อย่างยิ่ง

แต่! แต่เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ได้เกิดเป็นมนุษย์เป็น
อริยทรัพย์ ได้เกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เพราะเกิดเป็นมนุษย์นะ มนุษย์มี ๒ มือ มี ๒ เท้า มี
๑ ศีรษะ มีสมอง มีความคิด ความคิดที่ยิ่งใหญ่เิง

เอกบุรุษผู้ทำหัวใจตนเองยิ่งใหญ่ได้ ถ้าหัวใจของตนยิ่งใหญ่ได้ ความยิ่งใหญ่
อันนั้น เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เวลาแสดงธรรมที่ไหน เทวดา อินทร์ พรหมมาฟัง
เทศน์ ฟังเทศน์

เวลาคนที่จิตใจมันต่ำทราวม มันไม่เชื่อมันบอก มันเป็นไปได้อย่างไร มันเป็นไปได้อย่างไร
ผีในโลกมีหรือเปล่า กลัวผี กลัวผี ไปเที่ยวไปเข้า คนจิตใจมันต่ำด้อยมันไม่รู้สิ่งใดหรอก

จิตใจคนที่ยิ่งใหญ่นะ เวลาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นรก สวรรค์จะมีหรือไม่มี ต้อง
ถามว่า **มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือไม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า**
บุพเพนิวาสานุสติญาณ ย้อนอดีตชาติไป จุตูปปาตญาณ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดใน
วัฏฏะ ในอนาคตที่มันไม่สิ้นกิเลสไป มันต้องเกิดอย่างนี้ ชาติปี ทุกๆ ชาติ ต้องเกิด ต้อง
เกิด ต้องเกิดตลอดไป

เวลาเกิดตลอดไป เกิดเป็นอะไรก็ไม่รู้ แต่เกิดไป เกิดเป็นอะไรก็ไม่รู้ แต่เวรกรรมพาเกิดใน
กรรมดี กรรมชั่วพาเกิด กรรมดี กรรมชั่วพาเกิด แล้วเกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน เกิดในครอบครัว
เดียวกันนี้ พ่อแม่คนเดียวกันนี้ โอกาสไม่เหมือนกัน

นี่ใจมันไม่เหมือนกันหรอก มันอยู่ที่เวรที่กรรม เรามีสายบุญสายกรรม เราเลยมาเกิดเป็น
ชาติเป็นตระกูลเดียวกัน นี่ใจบุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ **อัสวักขยญาณ องค์**
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชำระล้าง อวิชชาคือความไม่รู้ใจ ไม่รู้ก็เกิด แต่ชำระความ
ไม่รู้ ไม่เกิด ไม่เกิดแล้ว ไม่ไปไหนทั้งสิ้น ไม่ไปไหนทั้งสิ้นนี้ใจ นี่ใจสังขธรรม สังขธรรมที่
ยิ่งใหญ่ง

มัชฌิมาปฏิปทา มัชฌิมาปฏิปทา ทางสายกลาง ทางสายกลาง ความทุกข์ความ
ยากอยู่ตรงกลาง บาปบุญอยู่ตรงกลาง ตรงกลางที่เป็นวิมุตติ ตรงกลางที่ไม่ใช่บุญและ
ไม่ใช่บาป ไม่ใช่สุขและไม่ใช่ทุกข์ แต่เป็นวิมุตติสุข สุขเหนือสุข สุขอย่างไร สุขเพราะ
มันเท่าทันตัวมันเองใจ

ดูสิ เห็นไหม เวลาคนที่ผิดพลาด คนที่มีความทุกข์ความร้อนมีใครไปปลอบใจ พอระลึก
ได้ เอ้อ! หายทุกข์ หายทุกข์ใจ นี่ใจสิ่งที่จะปลอบใจเข้าใจ เพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ถึงได้ทำความ
ผิดพลาดนั้นไป ความผิดพลาดไปยังหลงไหลไปกับอารมณ์ของตน เวลามีคนมาชี้แจงเหตุผลให้
ฟัง เออ! ใช่ นี่ใจสุขและทุกข์ แล้ววิมุตติมันรู้แจ้ง รู้แจ้งจบแล้วมันจะมีอะไร

แต่! แต่เวลาหลวงตาท่านสอน เห็นไหม เวลาพระก็มีพ่อแม่ พระภิกษุก็มาจากคนนี่
แหละ มาจากโลกใจ แต่เวลาโลกเขาทุกข์เขายากใจ หลวงตาท่านถึงมากู้ชาติ มาช่วยสังคมใจ

เวลาสังคมนะ แต่ถ้าจะทำอย่างนั้น อย่างเราไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันเลย เราไปช่วยใคร ใครจะเชื่อ แล้วเวลาไม่สมบูรณ์ตายเพราะลาภ เวลาจะไปช่วยเหลือใคร สิ่งที่ทำทรัพย์สมบัติมันเกิดมานะ เดี่ยวตาลูกตาพอง พอตาลูกตาพอง มันฆ่า ฆ่าที่ว่าฆ่าคุณงามความดีใจ ตั้งใจทำดี ทำดี ทำดี แต่พอไปเจอโลกธรรม ๘ ขึ้นมามันทำดีไปไม่รอดใจ

แต่เวลาหลงตา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นนะท่านจบ ถึงขยะ เห็นใหม่ คำว่า “ถึงขยะ” เป็นของประจำโลก เวลาจิตใจที่เป็นธรรมแล้วจะมาช่วยโลก มันเป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่หัวใจที่เรายังมีกิเลสตัณหาความทะยานอยากอยู่ อันนั้นมันก็เป็นเชื้อโรคอันหนึ่ง เวลาทรัพย์สิ้นเงินทอง อสรพิษๆ อสรพิษมันกัดกินหัวใจ อสรพิษ แต่ถ้าคนเป็นธรรมแล้ว มันเข้าไปไม่ถึงหรือ อสรพิษ เห็นใหม่ สภาภาษาเขาเอาไปทำเซรุ่ม พิษก็เป็นประโยชน์ได้ พิษก็แก้ไขโรคได้

นี่ใจเวลาคนที่เป็นธรรม เป็นธรรมแล้วนะ สิ่งที่เป็นอสรพิษกัดกินหัวใจของปุถุชน กัดกินหัวใจของคนมีกิเลส แต่มันกัดกินหัวใจของครูบาอาจารย์เราไม่ได้ นั่นนะท่านถึงออกมาช่วยโลก การที่ช่วยโลก ช่วยโลก ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงนะ มันเป็นความจริง

แต่เราช่วยตัวของเราให้ได้ก่อน **อดตา หิ อดตโน นาโถ** ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เวลามีความสุข ความสุข เราก็เป็นสุขของเรา เวลาความทุกข์ก็ความทุกข์ของเรา เวลาความสุข ความทุกข์ เห็นใหม่ มันเป็นอนิจจัง มันเกิดดับ เกิดดับอย่างนั้น

แต่ถ้าเป็นสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศีล สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา ศีลคือความปกติของใจ ถ้าใจมันปกติระงับ เวลามันสุข มันทุกข์ มันก็พยายามใช้สติปัญญาของมัน วางไว้ ระงับไว้ วางไว้ก่อน แล้วพยายามค้นคว้าหาสัจจะความจริงในใจของตน ถ้าค้นคว้าหาสัจจะความจริงในใจของตนมันก็อ้อ! มันเป็นอย่างนี้

ถ้ามันเป็นอย่างนี้บ๊อบ คนที่เขารู้ถึงภัยพิบัติ เขาพยายามหลีกเลี่ยง พยายามจะบรรเทาทุกข์ของตน มันทำของมันได้ เวลามันทำของมันได้ สิ่งที่ทำได้ ทำได้ เพราะมีสติมีปัญญา ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมาของเรา เราทำคุณงามความดีของเรา เราทำคุณงามความดีของเรา

โลกเขาอึดคัดขาดแคลนเกิดภัยแล้ง เรายังชวนชวามาทำบุญอีกหรือ ทำบุญ ทำบุญไป ใส่อะไรที่อึดคัดขาดแคลน เพราะอะไร แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง มีทองสิ่งหนึ่งนะ มีทองเท่า

หมวดกุ่ม นอนสะดุ้งจนเรื้อนไหว เวลาเกิดภัยพิบัติขึ้นมา มีทองอยู่หมวดกุ่ม แล้วแย่งชิงกันอยู่
อย่างนั้นนะ แต่ถ้าเป็นธรรม เป็นธรรม เห็นใหม่ สิ่งที่เป็นธรรม เป็นธรรม เราเจอจានกัน

นี่ก็เหมือนกัน ที่เราจะแสวงหา เราก็แสวงหาความเป็นบุญกุศลของเราในหัวใจ ถ้าความ
เป็นบุญกุศลในหัวใจ มันทุกข์มันร้อนขึ้นมาขนาดไหน สิ่งที่เป็นวัตถุทานก็เจอจានกันด้วยความ
เป็นอยู่ของปัจจัย ๔

แต่ถ้าใจเป็นธรรม ใจเป็นธรรม เห็นใหม่ ดุสริเขาขึ้นชมนะ ดูญี่ปุ่นนะ เกิดแผ่นดินไหว
อัศจรรย์ขนาดแคลนขนาดไหนนะ เขายังเรียงคิว ไม่มีแข่งคิว จะมีอะไร จะฟ้าถล่ม จะดินทลายนะ
เขามีวินัยของเขา วินัยความช่วยเหลือเจอจานกันด้วยความไม่ตี้นโลก ไม่ใช่ตี้นตี้นตี้นตมจนทำ
อะไรกันไม่ได้ มีสิ่งใดมีทองเท่าหมวดกุ่ม มันแย่งชิงกันอยู่อย่างนั้นนะ

หมวดกุ่มนะ เราเปลี่ยนเป็นทรัพย์ากรต่างๆ แล้วเรามาช่วยเหลือ เรามาเจอจานกัน เรามี
วินัย เราไม่มีมือใครยาวสาวได้สาวเอา เวลาคน เห็นใหม่ เรือจะล่ม เขามีกติกากองเขานะ หนึ่ง
คนที่ลงเรือเล็กๆ ก่อนคือเด็ก สอง ผู้หญิง ผู้ชายที่หลัง คนแก่ คนเฒ่าขึ้นก่อน มันเป็น
ประเพณีของชาวเรือ ชาวเรือเขายังมีระเบียบของเขาเลย

แล้วของเรา เราจะเจอสิ่งใดขึ้นมา เราก็ควรจะมีสติปัญญาของเรา ถ้ามีสติปัญญาฟัง
ธรรม ฟังธรรม เห็นใหม่ เราฟังธรรมเพื่อหัวใจดวงนี้ จะเกิดภัยพิบัติ จะเกิดโรคระบาด ถ้าเรามี
สติปัญญาแล้วเราป้องกัน มันเป็นคราว ถึงคราวถึงเวลาของมัน ถ้าถึงคราวถึงเวลาของมัน มันก็
จะเป็นของมันอยู่อย่างนั้น

แต่เราก็อาศัยโลกนี้อยู่ โลกจะเจริญขนาดไหน คนมีสติปัญญาเขาก็ได้ผลประโยชน์ของ
เขา โลกจะตกต่ำ จะมีภัยพิบัติขนาดไหน ใ้คนที่มีความดีที่เขาต้องการนะมันรวย มันใช้
ประโยชน์ได้ทั้งสิ้น ถ้ามีสติปัญญาเราแก้ไขของเรา แก้ไขของเรา เราแก้ไขของเราไม่ให้ตี้นตมไปกับ
เขา แล้วเหตุการณ์นั้นมันจะผ่านไป พอมันผ่านไปแล้ว เห็นใหม่ เราก็จะมีสติมีปัญญารักษา
หัวใจ แล้วมันผ่านนะ

นี่ไงผู้เฒ่าผู้แก่ ผู้ที่มีรัตตัญญู มีชีวิตยืนยาว ได้เห็นมาแล้วหลายรอบ ได้เห็นมาแล้ว
หลายๆครั้ง ถ้ามันจะเกิดอีกครั้งหนึ่งก็ต้องเกิดในชีวิตของเรา เห็นใหม่ ถ้ามันจะวงรอบของมัน

ในชีวิตของเรามันเกิดไม่ทัน มันจะเป็นรอบหลังต่อไป มันก็เป็นอย่างนั้น เขากำหนดแผ่นดินไหว เขากำหนดไว้เลยนะ อีก ๑๐๐ ปีจะไหวซ้ำ แต่แผ่นดินไหวของมัน เขาก็มีวงรอบของเขา เขาก็มีการป้องกันของเขา เขามีการกระทำของเขา

นี่ใจธรรมโอสถ ธรรมโอสถ ถ้ามันมีสังกรรมในหัวใจ ไซ้! เวลามันขาดแคลน มันไม่อุดม สมบูรณ์เหมือนปกติหรอก แต่มันไม่อุดมสมบูรณ์ปกติ แต่จิตใจของเราก็ไม่เสียหายไป สูญเสีย สิ่งใดไปทั้งสิ้น แต่ไม่เสียกำลังใจ ไม่เสียหัวใจของเรา แล้วถ้าใจเป็นธรรมนะ ใจเป็นธรรม ใจเป็นธรรม มันจะเห็นประสบการณ์ต่างๆ มันจะเกิดความสังเวช ธรรมสังเวช ธรรมสังเวช มันไม่ใช่จะไปเสร้าน์ร้อยเสียใจจนเหยียบย่ำหัวใจของตนไ้ แต่มันก็รู้ไง มันก็สังเวชไง เห็นทุกข์ เห็นคนอื่น ทุกข์มันก็สังเวช เห็นคนอื่นสุขนะ ก็สาธุ! เขาจะมีความสุขของเขา ความพอใจของเขา แล้วเรา ละ

ถ้าหัวใจเรารักษา เราดูแลของเรานะ เรายังรักษา เราดูแลหัวใจของเรา สิ่งใดเกิดขึ้น สิ่งใดเกิดขึ้น **หายใจเข้านิกพทุท หายใจออกโร ตั้งสติไว้ ตั้งสติไว้**นะ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือชีวิตของเรา สิ่งที่สำคัญที่สุดคือสิ่งมีชีวิตนี้ ผู้นำที่ดีเขาก็มีสติปัญญาของเขา สิ่งมีชีวิตที่มีค่า

เวลาเกิดรบทัพจับศึก เขาจะป้องกันไว้เลย ผู้นำอย่างกับไซ้ในหินเลย รักษาไว้ เพราะเพราะเขาเป็นผู้นำ เพราะผู้นำมันจะทำให้สังคมนั้น การกระทำนั้นได้ชัยชนะ การกระทำนั้นให้เป็นประโยชน์ ถ้าการกระทำให้เป็นประโยชน์ เห็นไหม แล้วในการศึกสงคราม เขามีการสื่อสาร มีการข่าว มีแนวที่ ๕ มีราชการลับ มีต่างๆ ร้อยแปด เล่ห์กลของโลก ใ้มันมันเล่ห์กลของโลก ถ้าเห็นประสบการณ์อย่างนั้น การกระทำอย่างนั้น นี่เป็นเรื่องของโลกไ้

ถ้าเรื่องหัวใจของเราละ ใ้ราชการลับ ใ้พวกสืบราชการลับ ใ้กิเลสมันนะ ใ้จิตใต้สำนึกมันนะ มันคอยกวน คอยกวนในใจมันนะ นี่ใจมันจะเสียหายมาจากภายใน ถ้าภายในไม่มันคง ไม่เสียหาย ภายในไม่สามัคคีกัน ไม่รักกัน เห็นไหม มันจะเกิดความเสียหาย ถ้าความเสียหายขึ้นมา ถ้าจิตใจมันมันคงขึ้นมา มันก็มันคงขึ้นมา แล้วค้นลึว่าใ้แนวที่ ๕ ใ้สืบราชการลับมันอยู่ที่ไหนในใจของเรา พอเจอแล้วจับมัน ทำลายมัน เราจะสามัคคีอยู่ในศีล ในธรรม ในสมาธิ ในปัญญา ในหัวใจของเราไ้

สิ่งที่เห็นไปมันก็เป็นไป แล้วเรามีสติปัญญา แล้วพยายามแก้ไขของเรานะ เพื่อประโยชน์กับชีวิตนี้ แล้วเห็นแล้วเป็นประสบการณ์ สิ่งที่เกิดขึ้นมนุษย์ทำทั้งสิ้น มนุษย์เราทำทั้งสิ้น สิ่งที่มนุษย์เรา เห็นใหม่ ถ้ามีสุขภาพดี สุขภาพใจที่ดีกายที่ดี เราดำรงชีวิตของเราให้เป็นปกตินะ สิ่งที่เกิดขึ้นมา มันก็จะไม่เกิดขึ้นมา แต่มันเกิดขึ้นมา เห็นใหม่ คนเรานานาจิตตัง จะให้คิดเหมือนกัน เป็นไปไม่ได้ วิชาเหมือนกันไม่มี

แต่ถ้ามันเป็นไปได้นะ เราก็เพิ่มพูนของเรา เพิ่มพูนของเรา เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอน เวลาของเรานะให้มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง เป็นแก้วสารพัดนึก เวลาแก้วสารพัดนึกเกิดภัยเกิดสิ่งต่างๆ มาเราก็อยู่กับหัวใจของเรา หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ อยู่กับพุทธะ อยู่กับความรู้สึกละเอียดแล้วความรู้สึกละเอียดนี้มันเป็นใจของเราจริงๆ

แต่! แต่เราไม่เข้าใจ ของเราจริงๆ นะ ให้ใช้สติใช้ปัญญามันหลอกลวง พระพุทธเจ้าก็อยู่ที่อื่นเดีย เวลายุติธรรมก็เป็นตัวแทนพระพุทธเจ้า แล้วพุทธะในใจของเราไม่เห็นหรือ ผู้รู้ไม่รู้จักมันหรือ ถ้ามันรู้จักแล้วนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรม กราบธรรม เราก็จะหาคุณธรรมในหัวใจของเรา ถ้าใจเป็นคุณธรรมแล้วนะ เราก็อยู่กับโลก มันจะเกิดสิ่งใดขึ้นมา เราจะแก้ไขของมัน เราจะประคองของเราไป แล้วถ้ามีใครตีตักใจต่างๆ เราปลอบได้เราก็ปลอบ เราทำได้เราก็ทำ เพื่อสังคมของมนุษย์ไง

อำนาจวาสนาเกิดจากตรงนี้ เกิดจากจิตใจที่เป็นธรรม จิตใจที่เผื่อแผ่ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับคนที่ทุกข์ที่ยากที่จนที่เข็ญใจ เราช่วยใครได้เราก็ช่วย ช่วย เห็นใหม่ ให้ธรรมเป็นทาน ให้ธรรมเป็นทาน ให้ธรรมเป็นทานก็ให้สติปัญญาใจ ให้มวินัย ให้อภัยเบียดเสียด อภัยขัดเสียดกัน อภัยทำลายกัน เพื่อประโยชน์กับสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย เอวัง